

Mimézis

Regényrészlet

B2:
Blood
Tindersticks

A házamban minden parti végtelen ivászáttá alakult. Eléggé tarka volt a társaság, de összekötött bennünket néhány dolog. Elsőként: nem volt pénzünk. Megvetettük a táncot, és a testtel való művészi önkifejezés minden formáját. Úgy gondoltuk, semmi nem lehet lehangelőbb, mint egy vigadó csürhe. És végül: depressziósok, paranoiások és neurotikusok voltunk. Megalapítottuk a *közös informális alkoholalapítványt*. Ebből a pénzből vásároltuk az italt, amelyet éjszakáról éjszakára, éveken át ittunk ezeken a bulikon, amelyek a külső szemlélő számára Volt Anonim Alkoholisták összejöveteleire hasonlítottak, akik éppen most értesültek áttételes daganatukról, miután egy időt eltöltöttek a Tüdőrákos Betegek Csoportjában is. Közös elképzelésünk volt arról is, milyen az ideális módon eltöltött este: egy baráti társaság nagy mennyiségű alkoholt fogyasztva és bizarr sötét történeteket regélve Oldhamet és Tinterstickset hallgat, miközben lent az utcán az emberek zajonganak, nevetnek, és az aznap esti numerát hajszolva diszkókba és klubokba sietnek. A mi nyugalmi állapotná nemesült mozdulatlanságunkat akár zenek is nevezhetnénk, vagy filozófiai nyugalomnak. Az egész terv többek között azért is volt tökéletes, mert aszexuális volt. Csak időnként tévedt be egy-egy lány a bulijainkra. Rendszerint soha többé nem tért vissza. Az olyan városokban, mint Ulcinj, a lányok többnyire azt méregetik, kihez tudnának férjhez menni, és elismerem, az én házamban eléggé szegényes volt a kínálat völegényekből. Az egyetlen lány, aki hűségesen visszatért a bulikra, Tea volt. Egyébként meg: el tudják képzelni a tíz részeg és belőtt férfival és nővel teli szobában uralkodó filozófiai nyugalmat? Hiszen az nem más, mint orgia, mondanák Önök, és én egyetértek ezzel.

Nyaranta megfogyatkozott a csoport, mert tagjai már nem tudták fékezni szexuális vágyaikat. Ősszel lehajtott fejjel másztak föl a városi strand fölötti házamhoz, néhány aktussal és több újabb réteg kiábrándultsággal és keserőséggel gazdagabban. Jól ismertem ezeket a fiúkat: romantikusak voltak, és sok könyvet olvastak. Nem boldogultak ezekben a nyári kapcsolatokban, amelyek hús-egynéhány aktusból, sok ígéretből és gyors elválásból álltak, amelyet – ha az ember elég pofátlan volt – gyors felejtés is követett. De nem: ezek hónapokig keseregtek nyári szerelmeik után. Soha nem sikerült fölülkerekedniük a nagyvárosokból tengerparti szülővároskáikba visszatérő lányok jéghideg számításain. E nagyvárosi típusú vampuszok számára ezek a fiúk csak a nyári bulihangulat összetevői voltak: mint a nap, a tenger és a pálmák, mint a könnyűdrogok és vodkából és fehér rumból kevert koktélok. Tökéletes *tengerparti szerető*k voltak: jóképűek, udvariasak, sok könyvszagú tudással, akiket, lévén eléggé tiszteltudóak, be tudtak mutatni a szüleiknek, a doktornőknek és mérnököknek, akik valamilyen oknál fogva fontosnak érezték, hogy a fiú, aki az adott nyáron éppen keféli a lányukat, olvasta már Dosztojevszkijt. És mi éppen Dosztojevszkijből voltunk nagyok, különösen *A félkegyelmű*ből.

Ebben az időben meggyőződés volt, hogy a rendőrség figyeli minden mozdulatomat. Ezért bevezettem néhány szigorú szabályt. Az első ezek közül: drog nem kerülhet be a házamba. Néha, amikor jókedvemben találtak, különösen hétvégék előtt, amikor várható volt Tea megérkezése Podgoricából – elnéztem nekik a tablettákat. De ha a fiúk el akartak szívni valamit, ki kellett menniük a szélbe és az esőbe, hogy a jointot egymásnak adogatva szarrá fagyjanak a környező, télen üresen álló házak udvarán. Nedvesen, átfagyva és átkozódva tértek vissza. A legnagyobb gondjuk az volt, hogy nem tudták megvédeni a jointot az átnedvesedéstől. A nagy élvezet nehéz fizikai munkává változott – nem könnyebb megszívni egy nedves jointot, mint napszámban betont keverni vagy fát hasogatni. Mindkét tevékenység azt sugallja az embernek, hogy kilátástalan helyzetben van, ha már ilyesmivel foglalkozik.

Tudom, mi kell nektek, mondtam a fiúknak, egy jó kis pipa. Így megcsináltuk a vízipipa lecsupasztított változatát, ami végül is lehetővé tette számukra, hogy méltóságteljesen szívhassanak. A határ, amikortól gyorsított ütemben kezd az ember süllyedni, merőlegesen metszi az ember képességét arra, hogy megőrizze méltóságát. Mi mindenre képes az ember, hogy megszerezze a drogot? Válaszoljon erre a kérdésre – a lista eleinte méltóságteljesnek tűnik, olyan emberről árulkodik, akinek vannak elvei. De az idő múlik, és a lista egyre hosszabb, és a lista bővülése egyenesen arányos a süllyedés mértékével. A heroinos narkósok többsége eleinte un-

dorodva utasítja el még a lehetőségét is az intravénás adagolásnak. A bőr alá szűrődő tű látványa elég visszataszító ahhoz, hogy kizárja ezt a lehetőséget. Az érvelés tehát esztétikai gyökerű. Ugyanezen esztétikai okokból van az, hogy a port eleinte szippantani szokták. A szippantás ártatlannak tűnik, mert a rituáléban van valami gyermeki. Az asztalon húzódo csíkok gyerekrajzokra asszociálnak. És a nyelv, mint mindig, követi az életet. A szleng a szippantást „rajzolásnak” is nevezi. A játékot a tű rémisztő képe szakítja félbe: vége van a bölcsinek és a rajzórának – már betegségről beszélünk. A fecskendők és a gumiszalagok, ezek a kórházi rekvizítumok egyik pillanatról a másikra komollyá teszik az egészet. Az esztétikai síkot már meghaladtuk, egy új axiológiát állítottunk föl. A szépség és a méltóság csak üres vázak benne, amelyek egyetlen érintéstől szétmállanak.

A narkósok méltóságának érdekében készített vízpipánk tulajdonképpen „csináld magad” filozófiájú szerkezet volt. *Elkészítése:* a szerkezet alapja egy kétliteres, műanyag kólásüveg, amelyen cigivel egy lyukat égetünk. A palack száját Milka csokoládé csomagolásából származó celofánnal borítottuk, ezen egy ismeretlen márkájú tüvel húsz-egynéhány lyukat ütöttünk. A palackot korábban félig megtöltöttük vízzel. *Használata:* a palack száját fedő celofánba belenyomjuk a fű- és dohánykeveréket. Hogy a keverék minél jobban égjen, több dohányt kell tartalmaznia, mint amikor az ember egy jointot teker. A palackba égetett lyukon át lehet szívni. *Előnyei:* a füst a palackban marad, amit a víz lehűt, így könnyebb leszívni, ami megint csak annyit jelent, hogy többet lehet belőle szívni. *Esetleges javítások:* víz helyett házi törkölypálinkát lehet tölteni az üvegbe. E felfedezéshez is, mint ahogy az lenni szokott, véletlenül jutottunk. Valaki közülünk ellopta az öregapja pincéjéből az úgynevezett „borogatásra való pálinkát”. A gyógyhatást szuggeráló név alatt méreg rejtőzik: hatvanöt vagy még több százalékos törkölypálinka. Ezt a folyadékot képtelenség meginni. Ezért, kétségbeesetten keresve felhasználási módját, beleöntöttük a pipába. Azok, akik megkóstolták, azt állítják, hogy a pálinkás változat lényegesen hatásosabb a klasszikus vizesnél. Ebben biztos vagyok: ennek a pálinkának már a belégzése is ájulást eredményezhet.

A kilencvenes évek közepén az ulcinji hoteltulajdonosok először szembesültek egy újfajta vendégréteggel: a kábszeresekkel. Az ágrólszakadt keletnémetekhez, csehekhez és macedónokhoz szokott pincérek és szobalányok még csak-csak föltalálták magukat, de a rendőrök a kínok kínját állták ki. A belgrádi kábszeres elit fölfedezte magának Ada Bojanát – ez lett a kedvenc nyaralóhelyük. Tizenöt kilométernyire volt a várostól, minden oldalról víz övezte, az Ada az indiai narkóterek mediterrán változatává vált. Naponta több alkalommal ment ki a mentőautó a városból az Adára,

akár azért, hogy megmentsen egy túladagolt vendéget, akár azért, hogy visszabilentsen az idegösszeomlás széléről egy-egy szobalányt, amikor reggelente rányitottak egy élettelen testre a takarításra váró szoba mellék-helyiségében. Ezek a nők többnyire a környező falvakból jártak be dolgozni, és ha arról hallottak is akár, hogy kábítószer van a világon, semmiképpen nem voltak fölkészülve a meztelen, elkékülő holttestek látványára.

A pincérek ezekben az években amiatt panaszkodtak, hogy soha nem volt kisebb bevételük. Borra való szóba se került. „Mindenki csak kávé és ásványvizet kér” – mesélte egy szomszédom, aki az Adán dolgozott. „Az enyém a folyó felőli terasz. Időről időre rájuk nézek, noha tudom, úgyse rendelnek semmit. A fele alszik, a másik fele a körmét rágja és topog. Ha megkockáztatok egy »Parancsolnak?»-ot, úgy néznek rám, mintha menten nekem ugranának...” – panaszkodott.

Ebben az időben az én jó barátom, Szergej, egy kávéházat nyitott a Nagystrandon, amelyet „Mira Furlan”-nak nevezett el. Noha a *név semmi, és a rózsza édesen illatozna más néven is*, a kávéház neve azt a luddista elvet sugározta, amely egyben működtette is. A hely híre szó szerint Szergej előtt járt két lépéssel. Emiatt volt népszerű a begyulladt tinik között, akiket a ködös *dekadencia* fogalma vonzott, és a rendőrök körében egyaránt. Az ulcinji rendőrség épületének pincéjében lévő fogdában már szinte hagyománynak számított a fölbukkanása. A „Mira Furlan” az Adán lebzselő narkósok kedvenc esti kimenőhelyévé vált. A rendőrség emiatt minden éjjel razziázott a kávéházban. El kell ismerni, hogy a munkájukat eléggé filmszerűen végezték: a dzsipek egyenesen a sűrű nyári éjszakából érkeztek, a gumik csikorogtak, és a terepszínű egyenruhába bújt rendőrök – hosszú kétszöveggel felszerelve – bekerítették a kávéházat. Néhányszor még a tengerről is támadást intéztek, nagy motoros járőrcsónakkal érkeztek.

Viszont soha nem találtak drogot. A kávéházban, szerintük, naponta több kilogramm *illegális anyag* jelent meg. Az volt a gond, hogy a rendőrök ekkoriban még nem tudták, milyen is az a bizonyos *illegális anyag*. Később már kikupálódtak, így a rákövetkező években még az is megesett, hogy elkaptak egy-egy apró dílert, húsz gramm füvel. Akkoriban azonban még a konyhában található oregánós üvegcsén akadt meg a tekintetük, és annak tartalmát küldték a podgoricai laborba. Szergejt pedig bevitték az őrse, ahol meg kellett várnia, hogy Podgoricából megérkezzen a jelentés, hogy az üvegben valóban oregánó volt. Kétségbeesetten igyekezve megmenekülni az állandó zaklatástól, Szergej törölt az étlapról minden oregánó kaját, és a konyhából kihajított minden fűszert a borson kívül. Fölhívtam a figyelmét, hogy ha teljesen biztosra akar menni, a borsot is csak szemes formában tartsa, mert az őrlött borsot esetleg heroinnak nézhetik

a rendőrök. Mégis folytatódtak a zaklatások, újra meg újra bevitték, és megpróbálták rávenni, hogy jelentéseket tegyen vendégeiről. A nyár vége felé, egy újabb sikertelen akció után, a rendőrpáncsnok fölkiáltott: „Elegem van ebből az egészből!” A helyi személyszállító iparosoktól lefoglalt két buszt. A kommandósaival elment a „Mira Furlan”-ba, letartóztatta az összes vendéget, elfuvarozta őket az Adára, hogy összeszedjék a cuccaikat, majd a buszokkal, rendőri kísérettel, a bari vasútállomásra vitette őket. Ott a belgrádi vonatra tették az összeset – a szemtanúk szerint a rendőrpáncsnok fehér zsebkendőjével integetve, hisztérikusan nevetve futott a vonat után, azt kiabálva, hogy kivégezteti őket, ha még egyszer be merik tenni a lábukat az ő városába.

Egy narkós reggeli rituáléja hasonlít egy élsportolóéhoz. Ezek az emberek minden reggel kéttucatnyi különböző tablettát nyelnek le. A svájci fokhagymaelixírtől a megkínzott szívnek oly szükséges szelénen és a tudomány által ismert összes vitaminon át egészen a kalciumig és a béta-karotinig. Minél több drogot fogyasztottak, annál felelősebben viszonyultak saját egészségükhöz. Többen vegetáriánusok voltak. Ha az étteremben halat rendeltek, ragaszkodtak hozzá, hogy az ne hizlalt legyen. A melegházban nevelt paradicsom se kellett nekik, de a májra ártalmas anyagokat tartalmazó szénsavas italok se. A kávéjukba pedig mindig kalóriamentes édesítőszer került, nem az a veszedelmes kristálycukor.

Végére is, a kábszerezés egyfajta sport. Egyike azoknak a veszélyes örültségeknek, mint a bungee jumping vagy a paragliding, de még egy lehetnyivel félelmetesebb mindegyiknél, hiszen vele lehetett a legközelebb jutni a halálhoz. Heideggeri sport: *a halál felé való létezés*. A csúcseredményekhez és a hosszú karrierhez a narkósnak megerőltető edzésre, valamint okos stratégiára és taktikára van szüksége, és végül: a modern orvostudomány segítségére. Nem az adrenalin-inzulinjekciókra vagy elektrosokokra gondolok, amelyekhez az újraélesztés során szoktak folyamodni, mert ezek csak annak elismerései, hogy téves volt a taktika. Ismertem olyan narkóst, akinek a telefonos noteszában kilenc-tíz név volt áthúzva fekete filctollal. A halott barátaim, magyarázta. Ő volt a *Last Man Standing*, ő volt a Túlélő. Téved az, aki ezt a szerencsének tudja be. A szerencsének ehhez semmi, vagy legalábbis vajmi kevés köze van. A kábszerezés az, ami az összes sport közül a legtöbb agymunkát igényli – kilencvenkilenc százalék tervezés és egy százalék szerencse.

Az egyik fekete tollal áthúzott név Tea bátyjáié, Gorané volt.

Egy kora reggel telefoncsörgésre ébredtem. „Meghalt, végre meghalt”, mondta Tea, és én tudtam, hogy Goranról beszél. „A saját szobájában halt meg, abban a kibaszott alpesi iskolában, ahová a beteg apám küldte,

a gyáva anyám hallgatólagos támogatásával”, hadarta. „Ahelyett, hogy beismerték volna álmaik bukását, és bele helyezett bizalmuk szertefoszlását, ahelyett, hogy gyógykezeltették volna, elküldték Svájcba. Ott szép csokoládét és kakukkos órát gyártanak, esik a hó, minden olyan tiszta, ott majd, távol a rossz társaságtól, tanulni fog a mi Goranunk”, folytatta. „Svájcban nincs drog, ugye, Mirko, kérdezgette anyám, miközben apám mosolygott, és majd kipukkadt önelégültségében, mert eléggé gazdag és sikeres ahhoz, hogy a fiát a svájci képzőművészeti akadémiára küldje”, mondta Tea. „Holnap reggel érkezik majd a már nyilván büzlő holttest a *képzőművészeti akadémiáról*, hogy a zsenit, minden Petrovićok legkiválóbbikát, a családi kriptában helyezhessük örök nyugalomra. Nem is tudom, miért sírok”, mondta még, „miért sírok, amikor minden bevégeztem, amikor a heroin megtette azt, amit nekem kellett volna már réges-rég megtennem, de nem volt hozzá bátorságom”, mondta Tea.

Tea beszélt: a szavai áradó patakként érkeztek hozzám, a víz ereje lemosna róla minden emléket, mely a bátyjához köti, elsősorban azt, amit a bátyja tett vele.

Goran egy évvel volt nála idősebb. Oké: gyerekkorukban bátyja kapta a több édességet, a nagymamák és nagynénik több figyelmet szenteltek a kis örökösnek, időnként nyilván a babáját is eltörhette. De mit képzelnek rólam, hát házaló pszichoanalitikus vagyok én? Természetesen nem emiatt gyűlölte, nem emiatt harcolt a feledésért.

Tea tizenhárom éves volt, amikor a bátyja úgy törte őt ketté, mint haidan a babáit. Álmaiban lepte meg, bebújt az ágyába, és megerőszkolta. Erősen szorította az állkapcsát, igyekezett megakadályozni, hogy a húga elkialtssa magát. Ez is csak egy fölösleges gorombaság volt. Teának esze ágában se volt segítségért kiáltani, mert a segítségtől jobban félt, mint a fölötte lihegő, arcán a vágy undorító maszkját viselő bátyjától. A segítségtől jobban félt – az apjától, aki bejönne a szobába, bezárná az ajtót, és csatlakozna a fiához. Így gondolta azon az éjszakán, így gondolja ma is. Többször elmesélte, hogy már akkor megérezte, mi következik, amikor Goran még csak odaült az ágyára. Akkor eszébe jutott, hogy talán kiáltani kéne. De a megmentő apa képe helyett egy egész képsor bukkant fel előtte, egy hosszú és fájdalmas kínzásról, a fájdalomról, amelyet felváltva okoznak neki azok ketten. Összeszorította a fogát, és behunyta a szemét. Mindaz, amit Goran tett vele, mesélte sokszor, sokkal kevésbé fájt annál a gondolatnál, hogy apja azzal a maggal töltené meg bensőjét, amelyből ő maga is keletkezett. Hallotta, ahogy Goran kutyamódra liheg, és közben milliónyi, saját arcát viselő ondósejtet látott, amelyek a bensőjében éppen a méhe felé tartanak. Végül egyikük győzedelmesen befut a célba, és a

következő pillanatban Tea már a szülőágyon fekszik. Fehér maszkos névtelen emberek titkolózva suttognak fölötte. Végül odahozzák a gyereket. Tea kibontja a pólyából, hogy megállapítsa: az újszülöttnak nincs teste. Egy arcot szült, egy szempárt, amely most dühös gyűlölettel szemléli őt. Tea a kibontott pelenkába néz, és saját véres, nyákos, mégis élő fejét látja. Elérzékenyülve gondolja: kedvesem, nem is tudod, milyen boldog vagy. Testetlenül mentesülsz mindazon fájdalomtól és kellemetlenségtől, amit a test okozni tud.

Amikor ismét kinyitotta a szemét, Goran már kiment a szobájából. Az oldalára fordult, és megpillantotta a vérrel átitatott betétet, amelyet a bátyja tépett le róla, mielőtt megerőszkolta volna.

Az első férfi voltam Tea életében... Goran után. Csak egy hónapos folyamatos, alkalmanként több órán át tartó próbálkozás után sikerült beléhatolnom. Görcsbe rándult teste arról beszélt nekem, hogy vonuljak vissza, de ha megpróbáltam eltávolodni, Tea hisztérikusan szorítani kezdett, nem engedett. Több óra sikertelen próbálkozás után ő még mindig fáradtan lógó szerszámomat markolászta, és azt rikoltozta: baszd meg! Addig ismételte a közönségességnek ezt a mantráját, amíg a fáradtság és a bánat le nem taglózott bennünket. Amikor elment, nyomorultul éreztem magam. Nem annyira nyomorultul, mint ő, ezt tudtam, és ezért folytattam a kísérleteket, remélve, hogy az a közönséges, *kibaszott* behatolás végül leveszi majd rólunk a terhet, amely alatt majd összeroppanunk. Tea lassan bújt ki az ágyból, ügyelve, hogy föl ne ébresszen. Nem akartam elrontani a játékot: úgy tettem, mintha aludnék. Hallottam, ahogy nyitja az ajtót, és tudtam, hogy megállt még egy pillanatra, hogy visszanézzen rám. Az ajtócsukódás hangja volt a jel, hogy végre egyedül vagyok, és elkezdhetek sírni. Ilyenkor fölkeltem, föl tettem a Tinderstickset, az összes popegyüttes közül a legmelodrámaibbat, és sírtam. Előfordult, hogy nem volt erőm, fölkelni, megmozdulni se tudtam, a hifit se tudtam bekapcsolni. Ilyenkor baromira nehéz volt. Ilyenkor *távolságtartás* nélkül sírtam, zene nélkül, amelyre azért volt szükségem, hogy a sírásszeánszot művészivé tegyem, amely alacsony ingerküszöbű sírást biztosított. Sírtam és féltem. Gondoltak-e Önök valaha arra, hogy amikor az ember elveszíti a közömbösség képességét, akkor védtelen az egész világgal szemben? Azért féltem, mert szerettem azt a lányt.

Szeretlek, szóltam bele a kagylóba, de Tea már megszakította a vonalat.

Gorant másnap temették. Tea levelei segítettek abban, hogy rekonstruáljam a történéseket. Az évek hosszú során gondosan összegyűjtögetett töredékekből összeállított történet világosan megmagyarázta számomra távozásának okait.

Édesanyjuk, attól kezdve, hogy meghallotta a hírt, Bensedin injekciókkal leszédálva feküdt egy elsötétített emeleti szobában, a Gorica lankáin épült új házukban, amelyet akkor vettek, amikor Tea beiratkozott az egyetemre. A család azon a véleményen volt, hogy gazdagságával és fontosságával túlnőtt már az ulcinji vidéki szabványéleten – Tea egyetemre való beiratkozása csak formális oka volt a fővárosba költözésnek. A temetés minden terhét édesapjuk vette a vállára. Ügyesen, határozottan és brutálisan, ugyanúgy, ahogyan a vagyonát is szerezte, levezényelte a temetés előkészületeit. Az első vendégek már érkeztek. A földszinti könyvtárszobába zárkózva, Tea végighallgatta a gondosan kitalált részvétnyilvánításokat. A montenegróiak az ilyen eseményeknek hagyományosan nagy fontosságot tulajdonítanak. Amikor pedig egy gazdag ember tragédiájáról van szó, akiknek mindenkor tudni kell hízelegni, akkor a patetikus szóbeli megnyilvánulások új normáját dolgozzák ki. Többnyire a briliáns fiút siratták, akitől mintha mindenki azt várta volna, hogy nagy költő lesz. *Sírhat az az apa, aki hős fiát temeti, de még jobban sírhat, aki egy költőt temet el*, hallotta Tea, hogy az előtérbe éppen egy szintén költői vénával megáldott kondoleáló érkezett.

Tizenhárom évesen Goran ellopta az apja autóját, amellyel aztán százhatvan kilométeres óránkénti sebességgel repült le az útról. Ennek során meghalt egy a három iskolatársa közül, akik azon az éjszakán vele autóztak. De megbocsátottak neki, mert tehetséges költőnek ígérkezett. Édesapjuk úgy gondolta, hogy egy autólopás belefér abba, amit az emberek „művészi bogarasság”-nak mondanának. Tizennégy évesen megerőszakolta a húgát, de a szülei, noha sejtették, hogy mi történt, nem tartották fontosnak, hogy ezt akár csak meg is említsék. Biztos úgy vélték, nem volt ez olyasmi, amivel Tea ne birkózhatott volna meg. Tizenöt évesen megerőszakolta azt a fiatal tanárnőt, aki matematikából korrepetálta. „A nagy költők is szoktak baszni”, mondta ekkor az édesapjuk, és úgy simította el az ügyet, hogy busásan megfizette a lány hallgatását. Tulajdonképpen büszke volt rá, hogy a fia ilyen korán férfivá és hódítóvá érett. Ilyenek voltak a nagy francia költők is, állította ez az ember, akinek a fejében, úgy tűnik, nem különült el teljesen világosan a francia költészet és a francia szex. Tizenhat évesen Goran fölfedezte a heroint, így a női nem végre föllélegezhetett. *Ilyenek a költők*, mondogatta az édesapjuk, *sötétek a gondolataik, a túlvilág érdeklí őket, az Ördöggel táncolnak egy keringő ritmusára, amelyet a Halál muzsikál nekik*. Íme láthatjuk, hogy az édesapjuk se volt mentes a költői ambícióktól. Könnyen eljuthat az ember addig a föltételezésig, hogy a végtelen sok megbocsátás, amelyben Gorannak része volt, azon nyugodott, hogy az édesapjuk abban reménykedett, fia majd betelje-

síti az ő sikertelen irodalmi próbálkozásait. A vagyont már megszerezte. A következő lépés a családi dicsőség megszerzése lett volna, a dicsőség megszerzéséhez pedig egyenes út vezet, ha a házban akad egy híres költő. Goran most halott volt. De a szobájában, Tea a könyvtárból hallotta, hogy az édesapjuk a könnyeivel küszködik, *a szobájában van egy költői kézirat, amelyet a fia nemrég küldött neki Svájcból. És ez a könyv posztumusz híressé teszi majd, bizonygatta a büszke apa, ez a könyv megmutatja majd a világnak, ki volt az én fiam, micsoda tehetség és micsoda művész, és az egész világ sírni fog, ha megtudja, micsoda embert veszített el a halálával.*

Amikor a vendégek végre kimentek az előszobából, Tea föllopózott az emeleti szobába. Az ágy melletti polcon megtalálta Goran könyvének kéziratát.

Fél óra kellett Teának, nem több, hogy elolvassa a bátyja verseit. Ez volt életében az utolsó fél óra, amit a szülei házában töltött. Egy utazótáskába behajigált néhány szükséges holmit és némi pénzt a kicsi, házi széféből, amely csak a biztonsági játék része volt, mert mindenki, a személyzetet is beleértve, ismerte a kódját. Fél óra kellett Teának, hogy megértse, miért adott a családja jogot Gorannak arra, hogy megerősokolja őt. Ennyi időre volt szüksége, hogy megértse, miért volt ő egész életében csak a nagy báty kishúga. Ennyire, hogy végre megértse, miért volt a briliáns báty és a gazdag szülők között hallgatólagos megegyezés az ő sorsa iránti közömösségben.

Beült apja BMW-jébe, és rálépett a gázra. A visszapillantó tükörben még megnézte magának a szülői házat. Milyen kicsi, gondolta, és ahogy távolodik, egyre apróbbá válik.

Halott bátyja szobájában, az ágyon, ott hevert a nyitott könyv.

Rossz versek voltak benne.

Jegyzet a szerzőről

Andrej Nikolaidis, a fiatal montenegrói prózaíró, esszéista, irodalmi és zenekritikus ötödik regénye, a *Mimézis*, közös montenegrói-horvát kiadásban jelent meg 2003-ban, és leplezetlenül szól a volt Jugoszlávia területén lezajló háborúról, amely a papok-katonák-költők (Szerb Pravoszláv Egyház–Milošević–Karadžić/Njegoš) által nyerte el eposzi fedezetét, kíméletlenül kritizálja a kilencvenes évek Montenegrójának (új)barbarizmusát, skrupulusok nélkül vonja kétségbe a nagy nemzeti ideálok makulátlanságát. A regény főhőse és narrátora, Konsztantin Teofilisz, oblomovi elzártságban él Montenegró egyik városában, szobájának négy fala között, könyvei és lemezei társaságában – gyógyíthatatlan betege a kilencvenes évek barbár történéseinek. Mindeközben Tea, a volt barátnője, Európa különböző tájain vesz részt az antiglobalizációs megmozdulásokban, és egy repülőjeggyel zsarolja Konsztantint: vagy utánam jössz Amszterdamba, vagy felejts el. Konsztantin útra is kel, Szarajevóban kéne fölszállnia a gépre, de ugyanekkor ebben a városban van készülőben a tízéves érettségi találkozója is. Csak a könyv végén derül ki, mi mellett döntött – ha egyáltalán lehet dönteni egy ilyen helyzetben...

Ezen a narratív szinten kívül még kettőt találunk a regényben: a görög bevándorló Teofilisz család sorsát a délszláv végeken, valamint az Undorító Kilencvenes Éveknek nevezett kor társadalmi, erkölcsi és civilizációs széthullását. A regény saját kultúrájában nagy fölzúdulást keltő könyv volt, kritikussága és szókimondása miatt egyaránt népszerűnek bizonyult a szerb és a horvát kultúrkörben is.

R. E.

